ч. 231 (10.908).

Львів, вівторок 19. жовтня 1926

Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem.

Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 145.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українське Кооперативне Свято у Львові.

Манифестація сили української кооперації.

Львів, 18. жовтня 1926.

Вчора манифестувала свою силу і свої здобутки українська кооперація. Манифестувала поважно і святочно, стягнувши до Львова богато відомих кооперативних діячів і ще більше сірих, нікому невідомих кооперативних робітників. До успіху свята причинилися в значній части лугові й сокільські товариства своїми вправами — не дописала тільки, як звичайно, українська інтелігенція з самого Львова, що побоялася мабуть дощу і воліла сидіти дома.

Свято зачалося в год. ½12 на площі „Сокола-Батька", де ціла трибуна була вкрита прапорами, емблемами і ріжними написами, що вказували на вагу кооперації. До тисячної маси й уставлених карних рядів луговиків та Соколів промовив сильним голосом дир. Остап Луцький, що повитав відомих і невідомих робітників кооперації іменем Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Свою знамениту промову закінчив бесідник окликом: „Слава українській кооперації!", який публика тричі повторила.

З черги став дир. Шепарович відчитувати численні привіти, що наспіли на це свято, а потім витали свято особисто: о. прал. Л. Куницький (від недужого митрополита, що відгукується постійно на всі потреби української кооперації), дир. Петриківський (іменем волинських кооператив), д-р Кость Левицький (іменем центр. коопер. банку: Краєвий Союз Кредитовий), д-р Іван Брик (від Т-ва „Просвіта"). Всі привіти горячо оплескувано, особливож привіт від митрополита і від кооперації на Волині. Решту привітів переложено на вечірне свято, після чого зачалися вправи лугових і сокільських чет при звуках орхестр з Винник, Лисинич, Підберезець, Збоїск і Миклашева.

Перші виступили до вправ вільноруч справними лавами сільські Соколи в шістьох кольоннах, разом 160 вправляючих. Усі в білих сорочках з червоними стяжками. Після них вийшли в чудових народніх строях Луговички в пятьох кольоннах, разом понад 100. Вправляли дуже добре хустинками. З черги вправляли Луговики (до 300) топірцями, з них поважна часть в однострох. Вправи підготовані добре. Потім малу показову лекцію гри в копаного мяча дали нам Сокіл з Бібрки і сільський Сокіл з Річечан. Доказ, що ця ділянка спорту приймається вже й на селі. Гра, ведена по 12 хвилин, закінчилася розіграною (0:0). Дуже оригінальні ритмічні вправи, що є живою ілюстрацією пісні „Чуєш, брате мій", виконав відділ жіночого Луга зі Львова. Це була найкраща точка програми, виконана дійсно по мистецьки. Вправи ці укладала п. Суховерська. Потім були ще збірні вправи Луговиків і Луговичок вільноруч і знов-же оригінальні ритмічні вправи одної жіночої чети селянського Луга в супроводі народньої пісні. Дефілядою перед кооперативними діячами і народніми танцями закінчилося свято на площі Сокола-Батька в год. 2·30. Учасникам, гостям, Лугам і Соколам подякував за участь дир. О. Луцький.

Вечірне свято-академія стягнуло до салі Лисенка рідко видану у Львові публику, в значній части кооператорів з краю. Не зважаючи на дощ, саля переповнена. Після відспівання „Львівським Бояном" кантати Стеценка „Єднаймося" виступив з основним рефератом про завдання української кооперації дир. Ю. Павликовський. В рефераті змальовано всі дотеперішні досягнення, як і хиби нашого кооперативного будівництва. Потім виступили з привітами: п. Ясінчук від Рідної Школи, д-р Федак від Народньої Торговлі і Дністра, дир. Коренець від Надзірної Ради Центросоюзу, д-р Володимир Бачинський від Т-ва опіки над українськими емігрантами, д-р Мих. Волошин від Союзу українських адвокатів, п. Березовський від Торговельної Школи Т-ва „Просвіта", п. Цмайло-Кульчицький від Супруга, д-р Дашкевич від лугової організації, дир. Шахнович від кооператив Бобреччини, п. Обрізків від кооператив Коломийщини і представники Повітових Союзів Кооператив з Теребовлі і Глинян. Після того відчитано решту привітних письм і телеграм. Закінчив свято в год. 3/4 10 мішаний хор „Львівського Бояна", що відспівав „Усе живо, усе цвило" Стеценка.

Франц. рад.-соціялісти за ревізією версайського договору.

Данціґ 17. жовтня 1926.

Паризький кореспондент „Данціґер Нaсте Нахріхтен" одержав від франц. посла Бертранда, члена комісії закордонних справ франц. парляменту, заяву на письмі з назвищами всіх 50 радикально-соціялістичних парляментаристів. У декларації тій в імени найповажніших провінц. союзів радик. партії і найважнішої групи Ліги Прав Людини домагаються евакуації Надренії і реституції басейну Саари. Вірять, що французько-німецьке порозуміння є лише увертурою загального европейського мира. Тому теж жадають ревізії версайського договору, а передовсім скасування поморського коридора і віддачі Німеччині Данціґа, з тим, що при Польщі остануться території, замешкані самими Поляками. Пацифікація Европи лише тоді може мати успіх, коли дійде до співжиття з СРСР. Більшість французького народу готова признати довги супроти Англії і Злуч. Держав. Французький нарід волить піддатися тяжким фінансовим клявзулям і порозумітися безпосередньо з Німеччиною.

Конґрес партії франц. радикалів.

Париж, 17. жовтня 1926.

Оголошена в Бордо після закінчення конґресу заява партії радикалів, стверджує солідарність із мировою політикою, основаною на женевськім протоколі, льокарнських договорах і розмовах у Туарі.

Провідники опозиції піддаються.

Варшава, 17. жовтня 1926.

З Москви повідомляють, що провідники опозиції Зіновєв, Троцький, Каменєв, Пятаков, Сокольніков і Євдокімов оголосили заяву, в котрій заповідають, що цілком піддаються всім рішенням конгресу комуністичної партії, центр. комітету партії і контрольної комісії та взивають прихильників, щоби заняли подібне становище, відмовляючи всякі підтримки дисидентам.

Уряд Узуновича остається.

Білгород, 17. жовтня 1926.

През. ради міністрів Узунович заявив журналістам: Тому, що причину, яка спричинила димісію уряду, усунено, уряд остане́ться при владі без ніяких змін у свому складі.

Змова на життя есп. короля і Прімо де Рівери.

Париж, 17. жовтня 1926.

„Шікаго Трібюн" повідомляє з Перпінян, що в Барсельоні арештовано 5 членів професійних союзів під закидом, що приготовляли атентат на еспанського короля і Прімо де Ріверу. При арештованих найшли револьвери і богато набоїв.

Обмеження числа духовників у Мексику.

Льондон 17. жовтня 1926.

З Мексику повідомляють, що президент Каллєс предложив конґресові проєкт закону, який обмежує число католицьких духовників і духовників инших віроісповідань.

Збльокована опозиція.

Троцький ідейним провідником опозиції у всесоюзній ком. партії.

Перед найбільшою і найбільш сконсолідованою донедавна у світі російською комуністичною партією, відомою тепер під назвою всесоюзної, повстала реальна і до того дуже поважна небезпека розколу. А загально відома річ — як це доказує історія, — що розколи доводять звичайно до руїни. Нинішні відносини в партії незвичайно напружені. З офіціяльної комуністичної преси виходить, що теперішній центральний комітет ВКП, який стоїть під виключним ідейним впливом Сталіна, має за собою величезну більшість у партії, та що опозиція не має ніяких даних на успіх. Колиж приглянутися до розвитку подій, то приходиться це твердження поставити під знак запиту.

Все партійне життя ВКП знаменує тепер незвичайно велика нервозність і — що найважніше — то факт, що Центральний Комітет ВКП і сам його ідейний провідник Сталін не виявляють ні відповідної енерґії, ні рішучости в боротьбі з теперішньою опозицією. Попередні прояви опозиції ліквідував той самий Центральний Комітет далеко скорше та енерґічніше. Так було між иншим і з Троцьким у 1923—1924 рр. та з його товаришем Преображенським, так було потім з Сокольніковом, а не можна сказати, щоби було инакше навіть з останніми виступами Зіновєва, що зорганізував був велику групу сторонників і до того сторонників сильних.

Нині відносини змінилися і теперішню нерішучість у поборюванні поновленої, цим разом, як сказано, збльокованої опозиції, треба хіба пояснити тим, що Центр. Комітет разом зі Сталіном не такі то вже певні свого домінуючого становища в партії.

Є багато даних на те, що теперішня обєднана опозиція не піддасться і не зложить зброї. Вона розпоряжає цілим арсеналом дуже поважних аргументів проти теперішньої політики Центр. Комітету. До того свою роботу веде не тільки підпольно, але навпаки з початком цього місяця почала фронтову атаку на всяких прилюдних зібраннях т. зв. партійних активів, де провокує дискусію на тему діяльности і політики Ц. К. Ніякі, навіть найгостріші, постанови партійних екзекутив проти такої анархічної поведінки опозиції не мають на неї ніякого впливу. Вона далі робить своє діло та вживає в своїй праці всіх засобів для дискредитування теперішніх комуністичних керманичів в СРСР, отже не тільки нелеґально поширюваної літератури, але й живого слова, яке не може не мати якогонебудь впливу на партійні маси. Словом, як би прийшло до проби сил, то питання, чи побіда остала би при тих, що тепер при владі, тим більше, що опозицію підтримує величезна маса непартійних, але політично свідомих елементів не тільки міста, але й села.

В чімже суть тієї опозиції? В свому часі писали ми про „ереси" Троцького і про „троцькізм", писали ми і про „зіновєвізм". Наші читачі знають, що не так давно найбільшим ворогом Троцького і „троцькізму" був якраз Зіновєв. Нині Зіновєв йде рука в руку з Троцьким і — що більше — годиться навіть на ідейний провід цього останнього в боротьбі проти Сталіна, тобто Центрального Комітету партії. Зіновєв і Каменєв, а також Пятаков не погоджуються з теперішньою лінією партії, що веде до уступок для селянства, тобто зводить край на шлях не упромисловлення, але аґраризації, що на їх думку є убивчим для соціялізму в СРСР. Їх мета — „боротьба проти куркулівської небезпеки" і негайний поворот до військово-комуністичної диктатури з перед 5-ти літ. Инший відтінок опозиції репрезентує Сокольніков, бувший наркомфін СРСР. Це перш за все практик органічного будівництва. Він стоїть на протилежному становищі і домагається опертися на заможніші верстви села та при їх допомозі відбудувати промисл, словом він дає в переходовій стадії першенство не упромисловлюванню, але аґраризації держави. Тут бачили ми два табори опозиції: правий Сокольнікова і лівий Зіновєва. І хоч як вони далекі, то всеж тепер йдуть разом. Правих і лівих обєднав „троцькізм", який взагалі виключає всякий союз зі селянством. Троцький не вірить ні найбіднішим масам селянства, на які хоче опиратися Зіновєв, ні середнякам, яких тепер обожає Центр. Комітет (Сталін), ні тим більше богатшим елементам села, на які орієнтується Сокольніков. Троцький твердить, що теперішній характер комуністичної диктатури взагалі не є пролетарським.

Та треба знати, що „троцькізм" це окрема, відмінна від ленінізму інтерпретація марксизму, що повстала не тепер, але далеко перед великою революцією. Ще в 1911 р. написав Троцький твір п. н. „История Русской Революции 1905—6 г.". Кінцевий розділ того твору п. н. „Перспективы русской революции" саме й був першою ясно сформулованою програмою „троцькізму". Вже тоді передбачив він багато з теперішнього ходу революції в СРСР. В 1912 р. повстав був під його проводом великий бльок т. зв. серпневий проти Леніна та його розуміння революції і пролетарської диктатури. Дальше розвивав Троцький свою систему в творі п. н. „Терроризм і коммунізм" (1920) що містив полеміку з Каутським. В 1923 р. появилися його „Уроки октября", а за рік „Історія жовтня", що була причиною його усунення на деякий час від усякої участи в політиці та владі.

Вкажемо в коротесеньких словах на ріжницю між ленінізмом і троцькізмом. Ленін представляє собі диктатуру пролетаріяту як форму союзу між пролетаріятом і селянством. При допомозі такого союзу має диктатура пролетаріяту знищити суспільні кляси, зорганізувати міжнародню пролетарську революцію та здійснити соціялізм у пролетарській державі.

Троцький теж приклонник диктатури пролетаріяту, але без ніякого союзу зі селянством. Селянство для нього це така кляса, що навіть при диктатурі пролетаріяту мусить йти шляхом капіталістичного розвитку, та все буде оставати під впливом буржуазії. При реалізації соціялізму мусить прийти до конфлікту з буржуазним селянством. Тому Троцький твердить, що пролетаріят мусить вести безнастанну боротьбу зі селянством також, як і з буржуа-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Біржа.

Гроші.

На девізовій біржі спокійна тенденція. Долари в готівці і Ню Йорк таксували по 9·03, 9·05. В приватних оборотах курс ідентичний з офіціяльним біржевим. Канадійський долар 8·97—8·98, чеські корони 0·26·00—0·26·50, леї 0·04·00 - 0·04·50, франки францускі 0·25·50—0·26·00, франки швайцарські 1·72—1·75, фунти стерлінґи 43·00—43·50.

Золото: 20 австр. корон 36·00—36·30, 20 фр. франків 33·50 - 33·80, 20 нім. марок 42·20—42·70, 10 рублів 45·50—46·00.

Срібло: австр. корона 0·65—0·67, 5 австр. корон 3·50—3·60, австр. фльорен 1·75—1·80, рубель рос. 2·80—2·90, копійки за рубель 1·40—1·45.

З музичного життя.

Концерти Українського Наддніпрянського Хору під проводом П. Євсевського у Львові.

З днях 8., 9., 11. і 12. ц. м. виступив Український Наддніпрянський Хор під проводом п. Петра Євсевського в салі Лисенка із здебільшого новою програмою. Заповіджені концерти будили остільки зацікавлення, як згаданий хор після відомих нам з часописів випадків і обосторонних заяв у дійсности представляється. На естраді зявився за виїмком двох-трьох осіб давній хор Д. Котка, що виконав Бортнянського „Тебе Бога хвалим", Лисенка „Ой діброво, темний гаю" і „Туман хвилями лягає" з „Утопленої", „Серенаду" (мимоходом кажучи, ця остання — це якийсь апокриф), Кошиця „Ой у полі", „Ой на горі пшениченька", Ярославенка „Конкістадори", Топольницького „Ой три шляхи", Людкевича „Чорна рілля", Стеценка „Прометей" та в цілости „Вечерниці" Ніщинського. На популярних концертах програму дещо змінено й доповнено виступом бандуриста Данила Щербини.

Не буду переходити поодиноких точок програми, тимбільше, що міг я бути тільки на першому й останньому концерті, через що не чув я зовсім виконання деяких творів. Загально беручи — всі ті прикмети й вальори, які я підчеркував давніше в цьому хорі, остали непорушені. Маю тут на думці чисто технічні засоби, звукову видатність хору та справність у послугованні динамічними ефектами. Як „мішаний" хор, виказує тепер цей гурток співаків і співачок навіть більший степень зіспівання. Колиж торкнемося справи інтерпретації, то хоча дірігент хору п. Євсевський не виявив покищо себе якоюсь справді сильною індивідуальністю в напрямі інтерпретації співаних творів — може ще й за мало часу було до того, — то все таки слідно в хорі зміну і то в додатньому напрямі, в першу чергу через те, що зрезиґновано з полювання на нічим неоправданий зверхній ефект нераз коштом цілковитого викривлення внутрішнього змісту даного твору. Запримітити це можна було, порівнюючи давнішу інтерпретацію прим. „Чорної ріллі" або Стеценкового „Прометея". І хоч і тепер можнаб поставити до дирігента деякі дезідерати, а саме дещо спокійнішої лінії та більше внутрішнього поглиблення, як зверхньої експресії, у Бортнянського, зате більшого й виразнішого виявлення речитативного характеру „Чорної ріллі", більш умірковaного темпа, яке не затиралоб до певної міри мельодійної лінії і гармонійної структури того роду пісень, як „А в Куціві церкву будують", більшої легкости та гнучкости в живіших темпах у „Вечерницях", не такого частого уживання баса октавіста, що зводиться майже до шабльону й особливо у Бортнянського не все було на місці — то все таки у виступах цього хору слідно безумовно вповні совісну працю і під новим дирігентом, що виступає в національнім одягу (не у фраку), що робить теж кориснійше враження.

Годиться ще підчеркнути, що враження, яке викликали виступи цього хору, було цілком инше, як ми сподівалися після пересбутої „кризи" і на основі заміток, які появилися прим. у перемиському „Українському Голосі" в статейці п. з. „Геть з анархізмом". Не маючи заміру вмішуватися у спір, що виринув між обома групами хору — і як-небудь мушу признати згаданій статейці тенденцію безумовно ідейну й патріотичну, — то все таки освітлення даної справи виключно як кирпичі й анархізму видається мені надто одностороннім твердженням, як у даному випадку, так і в капелі Кошиця. Булоб безперечно дуже відрадно, якби оба хори могли найти такий компроміс, який уможливив би їх злуку — та все таки пропаговане „Українським Голосом" відмовлювання підтримки згаданим групам ледви чи врятувало би справу, а може радше вбилоб оба хори. Анархізм і кирпня, якби вони були мали місце, залишилиб на виступах цього хору зовсім инші сліди, а ми їх в даному випадку не могли помітити.

Загально сказавши, хор цей, як і попередній, як матеріял є в основі дуже добрий, хоч належало би скріпити дещо тенорів, що і в попередньому хорі не були звуково пропорціональні до инших голосів. Зате в жіночих голосах слід виробити більшу мягкість, більше „legato" у кантілені, а крім цього поглибити динамічні відтінки, які то прикмети краще виходять у мужеському хорі. Для дірігента, хто ним не був би, отвирається поле для вдячної, але й відповідальної праці, бо — як я зазначив — з таким хором можна дійсно багато зробити. Належалоб і на далі змагати до поширення більш вартісного репертуару, хоч би в роді такого безпретенсіонального, а такого вдячного хору, як Лисенка „Туман хвилями лягає" — і постепенно позбуватися — хочби як наддатків — усякого роду тандити в роді „Садок вишневий коло хати" і ин., а в таких творах, як „Вечерниці" Ніщинського, відповідно переробити деякі місця, що якоюсь дивовижною гармонізацією просто мучать природне музикальне вухо.

Маю надію, що моїх заміток не буде ніхто уважати за спробу „нищення" цього гарного хору. Вони подиктовані бажанням справити його на справжній мистецький шлях, до чого він має всякі дані.

В. Барвінський.

З судової салі.

Ще 1918-ий рік.

Дня 14. і 15. жовтня відбувалася перед судом присяжних у Львові розправа проти Василя Добрянського, пекарського челядника зі Львова, обвинуваченого за те, що в перших днях листопада 1918 року як командант міліції убив на залізничому двірці в Підбірцях Пилипа Пруса, австрійського жовніра, що вертав додому.

Обвинувачений боронився тим, що як український жовнір виповнив тільки приказ команди і вбив Пруса тільки тому, що він, не зважаючи на потрійне завізвання, не хотів віддати револьверу.

Характеристичним моментом були зізнання вдовиці Броніслави Прус, учительки, яка між иншим заявила, що бл. п. Пилип Прус, хоч був Українцем, то був тихий і скромний (!) На запит предсідника трибуналу Ангельського, чому щойно тепер, по 8 роках, зробила донесення, відповіла, що тому, бо щойно тепер їй так порадив якийсь пшодовнік поліції. По переслуханні свідків і по замкненні розправи, трибунал ще раз отворив розправу і покликав як знавця польського старшину, що служив при австрійській армії. Переслуханий як знавець полковник Антін Кадернужка видав оречення, що Добрянський безосновно ужив зброї. І тут зайшов цікавий інцидент на салі. Коли оборонець звернувся до п. полковника з запитом, що мав зробити Добрянський підчас війни і на воєнному терені, коли бл. п. Прус на триразове завізвання його, щоб віддав револьвер, відмовив і вхопив рукою за револьвер, — п. полковник відповів, що Добрянський „мав його арештувати". Ця відповідь військового „знавця" викликала голосний сміх в авдиторії, а тоді предсідник розправи казав моментально опорожнити публиці салю.

По промовах прокуратора Ланевського й оборонця д-ра Льва Ганкевича присяжні заперечили питання щодо морду, затвердили натомісць більшістю одного голоса питання щодо убиства. Трибунал під проводом рад. Ангельського — вотували Дукет і д-р Локер — засудив Добрянського на чотири роки тюрми і примінив амнестію щодо одної третини кари. Обвинувачений застеріг собі три дні до надуми.

Всячина.

Діточий конґрес. Живемо в добі конґресів, зїздів, організацій, союзів, клюбів і неймовірних корпорацій. Що-ж дивного, що в Америці — країні, яка довела організацію товариств до абсурду, радив недавно дуже оригінальний конґрес: чудесних дітей. Америка має спеціяльний талант плекати чудесні діти, а ще більший: чудесно їх рекламувати. Одначе і вся ця дотеперішня реклама видалась самим малим ґеніям за мала і вони рішили прилюдним конґресом звернути на себе увагу. Провід конґресу взяла на себе 9-літня жінка Каролина Берд (Пташка), яка виголосила вступну літературну промову; відтак дала слово свому сестрінкові Павлові Гест, 9-літньому синові відомого американського імпресарія. Гест є з походження Росіянином (Жидом?) і недавно приїхав до Америки. Малий Павлусь недавно вивчив англійську мову, а вже встиг написати кілька діточих драм, які приняла прихильно поважна преса. На конґресі виступала 12-літня дочка відомої письменниці Анни Остен, що вже тепер (дочка, не мама!) ходить на університетські виклади. Крім цього кількалітній віртуоз Боббі Коновляс грав власні фортепянові композиції. Дві дочки американського письменника Петерсона, одна шестилітня, друга девятилітня, читали свої твори, і то не „перші спроби", бо їх батько подбав уже раніше, щоби його донечки дістали доступ на сторінки журналів. Була 12-літня пара поетів Єлисавета Вільгус і Жан Вільсон, 10-літній композитор Давид Фаржін, 11-літня танцюристка Єлисавета Релент... — щоби згадати тільки найчільніших. А скільки родичів вислало туди своїх дітей у глибокім пересвідченні, що вони ґеніяльні! Цікаво би знати, чи ініціятива та організація такого конґресу теж належала виключно до дітей? Бо коли поруч з талантом малі американські діти виявляють уже такий „промисловий" хист, що хотять дати себе пізнати чимскорше, заки ще не перестали бути дітьми — то Америка недурно є „новим світом".

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:

Вівторок 19.X. Станиславів.
Середа 20.X. Коломия.
Четвер 21.X. Коломия.
Пятниця 22.X. Городенка.
Субота 23.X. Городенка.
Неділя 24.X. Коломия.
Понеділок 25.X. Делятин.
Вівторок 26.X. Делятин. 719 9-?

Дириґентам і співочим тов-ам ДО ВІДОМА!

Вже появився повний

Катальоґ музичних творів,

який висилає за попереднім надісланням зол. 1·— (в почтових марках).

Книгарня Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 752 2–3

Загальні Збори Тов. „Філія Союз за Українок" в Бережанах відбудуться в середу 27. жовтня 1926 о год. 5. пополудни в кімнатах товариства. — За Виділ *Зоня Коковська*, голова, *Галя Бережницька*, секр. 757 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

„КАРПАТІЯ"

Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти у Львові Руська 18.

Звичайні Загальні Збори відбудуться дня 5. листопада (пятниця) в год. 6-ій вечером в салі засідань Тов-а „Дністер", Руська 20, І. пов. з отсим порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів, 2) Затвердження змін в білянсі за рік 1924, переведених по думці письма міністерства скарбу з дня 27. II. 1926 ч. 282 У. У. 3) Звіт Управи і Надзірної Ради з діяльности за рік 1925 і предложення білянсу за рік 1925, 4) Звіт Ревізійної Комісії і уділення абсолюторії Надзірній Раді за рік 1925 і приділення чистого зиску до фонду вальоризаційного, 5) Вальосування і вибір чотирох членів Надзірної Ради, 6) Вибір трох членів і трох заступників Контрольної Комісії, 7) Внески і інтерпеляції.

НАДЗІРНА РАДА.

Примітка: Після постанов статута на Загальних Зборах беруть участь і голосують всі власновільні мущини члени, що обезпечені щонайменше 1 рік в Товаристві і зажадали 14 днів перед Загальними Зборами від Дирекції Товариства леґітимації а також властителеві 25 уділових листів, які повідомили Дирекцію 8 днів наперед, що візьмуть участь в Загальних Зборах. Управнені до голосування члени можуть передати свої голоси через повновласть иншим управненим до голосування членам, одначе ніякий член як обезпечений так і властитель уділових листів не може мати разом зі своїми власними голосами більше як 20 голосів. Обезпечення жінки передають свої голоси через повновласть управненим до голосування мущинам. 759 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

повістві, не міг випертись, тому, що його родина лишив живі наслідки. — Зате мірову вязниці дістав ресторанний скрипач, який у старшім віці, за надто сміливе залицяння до кільканайцятьлітньої дівчини у вищій школі на вул. Мілковського. Хоч палкий музика поставив на свідка власну жінку, яка заявила, що він не є зовсім небезпечний, судя ствердив нарушення параграфу 516, що стоїть на сторожі морали.

— Медики протестують. Львівські студенти 5. і 6. року медицини влаштували протестаційне віче проти нового закону, який касує дотеперішні титули „докторів“. Цей закон, принятий на останній соймовій сесії, дозволяє ще старатись за титул „д-ра“ всім бувшим студентам, які складуть докторат до 1928 р., а робить обмеження що до студентів-медиків уже тепер студіюючих. Тому медики домагаються, щоб і їм вільно ще було придбати титул „д-р“ до грудня 1928. Пізніше лікарі та адвокати не будуть уже поголовно „докторами“, а титул „д-р“ буде зарезервований для тих, що боронитимуть спеціяльну наукову дисертацію, як це є нині у Франції, і було колись у Росії.

— Львівська хроніка. Одна дівчина, Софія Ковалишин, пробує отруїтись на Личаківськім цвинтарі; одно тягарове авто пробує на вул. Льва Сапіги переїхати на смерть 15-літнього хлопця; один „вовний“ міліонер, торговець деревом, Шатнер, не має чим заплатити 100.000 зол., позичених від легковірних людей; один злодій футер і трьох його спільників, перепродуючих купців, стають перед судом; адвокат д-р Авін, що спекулював депозитами своїх клієнтів, дістав 6 місяців і утратив право вести канцелярію... Малі трагедії, побої, авантури — не рахуються.

— Також рекорд. Рекорд у розводі та подружжі побив цими днями — хтож ліпший міг би це краще зробити? — американський фільмовий артист Мільтон Сільс, відомий із своєї „мужеської краси“. Розвівшись із своєю жінкою, одною фільмовою артисткою, в шість хвилин пізніше після одержання розводового акту, оженився з другою своєю товаришкою, підготовивши заздалегідь усе до шлюбу. Видко, що скоре темпо фільми має поважний вплив на психольогію фільмових артистів.

— Султанський шлюб. Париські часописи описують уже заздалегідь як виглядатиме назначене на 25. ц. м. весілля сина мароканського султана з дочкою багача із Маракеш. Саме освітлення на це свято коштуватиме 3 міл. франків; похід — 300.000; печиво та тіста 1 міліон, чай, морожене та овочі 100.000; смолоскипи та свічки 200.000; милостиня для жебраків 500.000. Зате молода пара одержить дарунки від своїх племен і баш за 10 міл. При цьому довідуємось кілька цікавих подробиць „церемонії“: молодий і молода не будуть себе бачити перед шлюбом. У півночі, підчас весілля, коли новоженці спільно покидають бенкет, свято доходить до вершка забави, себто починає цілу низку інших свят. Цікаво, що батько молодого і молодої також збираються женитись. На кілька тижнів перед своєю подорожею до Франції мароканському султанові вмерла жінка. Батько молодого Ель Глюві також „утратив“ жінку: програв її в карти з якимсь Турком і рішив оженитись тепер з дочкою мароканського шейка. Хто дістає 10 міл. у дарунку при нагоді шлюбу і може жінку програти в карти — скорий до весілля.

— Важкий дарунок. Женева матиме новий клопіт. Цим разом не політичний, і не світового значіння, а господарсько-місцевий. Ліга Націй дістала дарунок від китайської республики. Найбільше гуманний, який може дістати така культурна інституція: новий китайський лексикон. Про цей дарунок повідомляв уже давно Найвищу Раду в окремій промові представник Китаю, пан Ху. Всі дивувались, нащо присвячувати аж цілу промову такій справі. Аж тепер усім стало ясно, коли до Женеви приїхав у цій справі директор китайського відділу в британськім музею, Джільс, дослідник Китаю. Китайський лексикон не рівня іншим европейським. Він матиме... 80.000 томів! Для такого твору не вистачать салі теперішньої женевської бібліотеки. Не дурно ця книга мудрости має заголовок: „Вичерпуюча книга про чотири частині літератури“, а ними є: фільософія, історія, белетристика і технічне знання. Нова англійська енциклопедія має 35 томів і 33.000 сторін; китайська — 120 міліонів сторін. Якжеж Ліга Націй може не приняти дарунку, до якого Китай привязує таку велику вагу? Але що вона має зробити з цим окремим кораблем паперу? А хто буде користуватись джерелом цієї китайської мудрости, коли воно викладене китайськими гієрогліфами?

— Фотографія шлунка. Знову нове відкриття першорядної ваги. Довідались про нього учасники наукового конгресу в Берліні, що почався 14-го ц. м. „Конгресу над переміною матерії“. Д-р Ельснер з Берліна подав до відома, що йому вдалось найти спосіб фотографувати середину людського шлунка, не в загальних обрисах, як це робить Рентгенівська фотографія, а в точних подробицях. До середини шлунка вводиться рурку, яка має в собі маленьку фотографічну камеру з семи фільмами. Фотографію шлунка можна зняти на протязі 14 секунд і то так, що пацієнт не відчуває ніякого болю. Образи, що виходять на цьому апараті мають півтора центиметра проміру. Весь протяг часу, потрібний від хвилини, коли пацієнт кладеться на операційний стіл аж до скінчення фотографії, тріває пять хвилин.

— Найкраща Француженка — Німкою. Німці мають добру тему до жартів з поважної нагоди. На цьогорічнім міжнароднім конкурсі краси в Парижі першу нагороду з титулом „найгарнішої французької жінки“ одержала панна Жакелін Шалі. Виявляється, що Шалі є дочкою німецького годинникаря з Грацу, який виемігрував до Парижа і підчас війни був навіть інтернований як Німець. Там оженився з Француженкою і живе в Парижі донині.

— Світова хроніка. Світовий мистець боксу Танней, що переміг недавно Демпсея, здобув цими днями серце одної міліонерки, як кажуть: дочки Рокфелера. Заручини будуть проголошені офіціяльно щойно в найблищому часі. — Наукова експедиція вислана до східної Сибіри відкрила там одну російську кольонію, яка на протязі 250 літ живе вповні відрізана від світа. Її члени розмовляють ще мовою 7-го віку, їх культурний розвиток стоїть на рівні цієї доби і вони майже не відчувають зміни часу, живучи на лоні природи. — Бувш. цісарева Зита мало що не згоріла в авті, коли верталась з відвідин від еспанської королевої-матері в Сан-Себастіяно. — Німецький уряд видасть цього місяця цілу серію марок з портретами славних Німців: Гете, Шілера, Лесінга, Фрідріха Вел., Канта, Бетовена і Баха. — У Константинополі відкрили памятник Кемаля, роботи віденського різьбаря проф. Кріпеля. Сам президент республики не був присутнім на цьому святі, тому, що не любить ніяких офіціяльних виступів і живе самотно.

— З кіна. В кіні „Коперник“ почалась нова сензаційно-екзотична фільма п. з.: „Голос мінарету“, у головній ролі з американською „зорею“ екрану Нормою Тальмедж. Крім цього комедія „Серце не питає“ і сольовий виступ п. М. Шевper-Драпової.

зачерти Клемансівське пересердя наза української „сваволі“, представити миролюбивість галицької сторони тай довести до нової медіяції, нового посередництва антанти в змислі мировім, замість виполюваного Поляками посередництва військового, армією Галлера.

Заходам тим була віддана робота галицького делегата в перших місяцях 1919 року, спершу в швайцарськім Берні, ведена там згодом з дуже видатною порадою і поміччю проф. Томашівського, потім, від 22. березня 1919, в Парижі. Клемансівське пересердя треба було „мітиґувати“ біблійним пуританством Вільсона — це було ясне і на цю точку зосередилися галицькі зусилля в особистих зносинах з Вільсонськими агентами (відомий проф. Геррон, поселений тоді із своїм штабом у Женеві!), у меморіялах, і телеграмах. На умотивований, проф. Томашівським знаменито зложений лист галицького делегата до Вільсона з протестом проти манєвр комісій Бартелємія і з домаганням нового і безстороннього мирного посередництва, Г. Д. одержав 17. березня через бернське американське посольство ненадійно ввічливу відповідь Вільсона з заповіддю баженої інтервенції і запрохання у Париж на переговори.

В Парижі Г. Д. застав уже У. Н. Р.івського делегата Гр. Сидоренка зі сином п. д-ра Евгена Петрушевича, п. Антоном, як його прибічником і свого рода драґоманом. Той Сидоренко, то був — не квестіонуючи його патріотизму і особистої доброї волі — справдішнім чудотвором невіжости й грубости з галерії наших „дипльоматів“. У повнім значінні цього слова, своїм зверхнім виглядом і своєю духовою формацією homo rudis et incultus, рівночасно самопевний і зарозумілий тай — боязливий, він був певно, як такий, унікатом серед тодішнього паризького величезного дипльоматичного зборища, навезеного з усіх кінців світа. Принятий спершу в Парижі не без ввічливої цікавости, Сидоренко скоро вспів відкинути від себе антантських агентів і делегатів, а галицьку справу він швидко вспів радикально скомпромітувати.

У нотах-меморіялах він з одного боку вмовляв у Найвищу Раду Союзників, що нпр. населення Львова, мовляв, тільки в незначній меншости польське — явна і легка до провірення неправда, а з другого боку дав формальну згоду української делегації на вислку Армії Галлєра до Польщі.

(Продовження буде.)

Курення папіросок

є для величезної більшости суспільности життєвою конечністю. Тому, тимбільше мусимо звертати увагу на те, що і як куримо. При закупні тютюну мусимо числитися з нашою кишенею а при виборі туток і паперців повинні ми бути дуже вибагливі і купувати тільки випробовані першорядні вироби, де на кождім пуделку є виразно назвисько продуценту і місцевість, відки і від кого походять. І так н. пр. ТУТКИ МОРВІТАН, БОНТОН, ЕЛЬГАМЕЛЬ як рівнож паперці ГЕРБЕВО ДОРЕ мають на кождім пуделку чи сшитці виразно виписане назвисько фабрикантів, яке ручить за доброту товару

ГЕР-БЕ-ВО

ГЕР-лічка **Бе**-лдовські **Во**-лошиньскі

зєдинені фабрики туток і паперців

558 Сп. Акц. **в Кракові.** 10-10

Дописи.

Тернопіль. *(Свято кооперації).* В неділю 10. ц. м. відбулося в Тернополі на площі тов. „Сокіл“ свято кооперації, уладжене Подільським Союзом Кооператив, у якому взяло участь понад тисячу учасників з цілого повіту. Збори відкрив голова Союза проф. Брикович і він опісля проводив, почім виголошено привіти. І так від Центрального Кооперативного Банку — Краєвого Союза Кредитового у Львові, з його доручення витав зїзд д-р Степан Баран промовою, підчеркуючи конечність поширення дотеперішньої поворенної кооперації по селах, що обмежилася майже виключно тільки на споживчу кооперацію, а з сільсько-господарської на молочарство, на кооперацію кредитову. Таке поширення скріпить з одного боку і споживчу кооперацію, що всюди хорує на недостачу капіталу, а з другого боку згуртуванням дрібного капіталу дасться товчок до поширення кооперації сільсько-господарської і продукційної, що у нас є тільки в пеленках. Від Повітового Союзу в Підгайцях витав свято п. Бакалець, від економічних організацій Косівщини пробуваючий припадково в Тернополі з виставкою косівських килимів п. Кіяцук, а п. Павлишин відчитав наспілі письменні привіти. Обширний реферат про кооперацію і її значіння — головно з ідейного боку — і про потребу ідейности в кооперативних робітників виголосив д-р Дмитро Ладика, почім промовляв д-р Юліян Приняк зі Львова про потребу ширення ощадности і складання в наших економічних установах заощадженої готівки хочби в дрібних квотах, що скріпить потрібний нам до обороту і продукції капітал. Опісля промовляв інж. Юліян Павликовський зі Львова, витаючи зїзд від Ревізійного Союзу українських кооператив, від Центросоюзу і від Народньої Торговлі, підчеркуючи при тім провідні ідеї кооперації. Наконець промовила п. Блажкевич, завзиваючи кооперативи, щоби 1% торгу призначували на закупно української книжки для молоді в даній громаді і в цей спосіб охоронили підростаюче покоління від шкідливого впливу сучасної школи. По промовах уставилися учасники до походу з музикою (30 членів) читальні „Просвіти“ з Теребовлі, що прибула на свято під проводом голови тамошнього Союзу проф. Чайківського і свого диригента п. Козака та своєю участю причинилася до звеличання свята. Похід перейшов при звуках музики головними вулицями на подвіря домівки філії „Просвіти“, де міститься Подільський Союз і тут по коротенькій промові д-ра Чумака розвязався. Ціле свято випало на загал удачно. На будуче належить його уряджувати так, щоби з кождого села прибували маси народу з написями з назвою своїх кооператив і хоругвами і так брали участь в поході, та щоби від Союзу подано тоді учасникам короткий перегляд кооперативної роботи в окрузі й успіхи зглядно причини невдач в останньому часі, підчеркнено успіхи найбільше діяльних кооператив, бо це буде для учасників ілюстрацією нашого поступу і заохотою до праці. На жаль, саме цеї, може найважнішої справи, бракує на досі уряджуваних кооперативних святах.

Ходорів. *(Українська станиця).* В Ходорові посвячено 3. ц. м. будинок Народнього Дому при великій участи всіх кругів українського населення. Цей будинок був перед світовою війною вже майже готовий. Одначе його спалено підчас російської інвазії. Відновлений в 1916 році підпав наново знищенню за часів польсько-української війни і щойно тепер його знову відновлено й передано до загального ужитку. На посвяченні були майже всі священики повіту. Співав хор дяків ходорівської округи під проводом дяка Ніклевича. Промовляли о. Прийма, п. Стернюк (від Ревіз. Союзу у Львові), дир. Творидло (від Сільського Господаря), п. Козланюк (від централі Луги), п. Шахнович (від Повіт. Коопер. Союзу в Бібрці) й о. Музичка (від журавенської філії „Просвіти“). Після привітів відбулася святочна академія, на якій вступну промову виголосив д-р Строніцький. Виступав знов хор дяків, а крім того селянський хор з Демидова-Молотова під проводом п. Мельничина. Про значіння Народніх Домів говорив дир. Творидло. Одночасно відбувалися вправи Луговиків і Луговичок з цілого ходорівського повіту. До відновлення і віддання до ужитку цієї української станиці причинилися передовсім д-р Строніцький, суддя Нижанківський, д-р Троян, п. Стасишин, о. Прийма й ин.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Орґанізаційний рух.

Віче в Зборові.

Дня 3. жовтня ц. р. відбулося в Зборові на площі „Рідної Школи“ прилюдне віче скликане заходом Повітового Народнього Комітету У. Н. Д. О. в Зборові. Бачили ми між присутніми не тільки громадян Зборова, але й Товстоголов, Погрібців, Присівців, Ярославич, Кабарівців, Озерянки і Метенева. Старші й молодь, мущини і жінки — зокрема багато молоді і жіноцтва.

Віче відкрив голова Повітової Організації У. Н. Д. О. д-р Володимир **Левицький**. По виборі президії, в склад котрої увійшли дир. Ол. **Багрій** зі Зборова, Василь **Лисак**, господар з Кудинівців, Гаврило **Музика**, господар з Поморян і Григорій **Швець** зі Зборова, забрав голос містоголова Центрального Комітету У. Н. Д. О. у Львові д-р Олександер Марітчак і виголосив реферат про теперішнє політичне положення українського народу у звязку з внутрішнім і міжнароднім положенням. Реферат закінчив поставленням відповідних резолюцій. Підчас дискусії, в котрій між иншими забирали голос Гаврило **Музика** з Поморян, Остап **Софронів** з Цицової, Ол. **Багрій** і д-р Б. **Левицький**, зголошено ще одну резолюцію про місцеві обставини. Поставлені резолюції, змістом котрих був протест проти покривдження нашого народу на всіх ділянках культурного і політичного життя, зокрема на полі шкільництва, громадської і повітової самоуправи, земельної справи і обмеження горожанських прав (арешти, заборони віч) — присутні приняли одноголосно. Ухвалено також резолюцію з протестом проти надмірного обтяження знищеного війною, градом і тучами повіту і занедбання направи доріг, хоч на ту ціль стягається обильні оплати.

Відтак забрав голос п. Олекса **Черкавський** зі Львова, вказуючи присутнім значіння політичної організації. Д-р Марітчак у своїй другій промові віднісся теплими словами до присутнього на вічу жіноцтва, вказуючи на значіння жінки в приватнім і публичнім життї нашого народу.

Промовами д-ра В. Левицького й Ол. Багрія покінчено віче. Присутні на вічу селяне домагалися, щоб такі віча відбувалися частіше. Підчеркнути треба, що побіч прихильників і членів Українського Національно-Демократичного Обєднання були на вічу також відомі члени инших партій. Хоч була неділя, учасниками віча було теж кількох священиків під проводом о. Кулика.

Учасник

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

вією. В економічній ділянці це значить, що пролетаріят мусить селянство економічно поневолити. З уваги на те Троцький думає, що диктатура пролетаріяту не витримає в боротьбі зі селянством і буржуазією у одній країні, якщо не буде пролетарської диктатури в инших краях (західньо-европейських). — Радек розвиває це дуже наглядно і твердить по анальогії, що в одному повіті соціялізму ніколи не збудуєш. — Тут то находить Троцький підставу для своєї теорії про перманентну революцію. В приложенні до теперішньої більшовицької дійсности теорія Троцького вчить, що ніякого соціялізму тепер у СРСР. нема і на нього не заноситься, а навпаки, все йде там своїм природним шляхом до неминучого занепаду диктатури пролетаріяту. А цього він не хоче. Не хочуть цього також Зіновєв, Каменєв, Сокольніков і инші. І тут у них спільна мова.

Маючи отаку спільну мову, не всі члени зблькованої опозиції мають одну й ту саму мету. Для зразку згадаю про опозиціоніста Осовського. Він приймає, що С. Р. С. Р. не є тепер ніякою державою диктатури пролетаріяту, а звичайною робітничо-селянською, до того буржуазно-демократичною державою. Теперішній партійний провід і цілий апарат хочуть плисти проти хвилі і насильно допровадити до того, до чого допровадити не можна. З уваги на те, шкода тратити сили та енергію, а слід зректися диктатури пролетаріяту. За те Осовського усунули з партії. Та частина опозиції завзято його боронила. Це показчик того, що діється тепер у СРСР. в найсильніших і найбільше вдумчивих головах членів правлячої партії. Вони, оцінюючи тверезо відношення сил, не вірять чи краще перестають вірити в можливість здійснення соціялізму в одній лише державі. Цікаво, що нпр. від висновків, пороблених прилюдно Осовським, не відсепарувався прилюдно дотепер ні Зіновєв, ні Троцький. А це має теж велике значіння. **В. М.**

Чи всі Українці є вже членами „Дністра"?

Пригадується всім Громадянам-Українцям, в „Дністрі" ще не обезпеченим, що ⅙ часть вартости будинків **не підлягає** примусовому обезпеченню в П. Д. У. В. і тому належить негайно а найдальше до 30. жовтня ц. р. виповісти її в П. Д. У. В. і негайно обезпечити в „Дністрі" (з терміном від 1. січня 1927 р.)

Всякі інформації в тій справі подасть Т-во "Дністер" у Львові і його Агенції, які находяться у всіх більших громадах.

756 1—3

Слова і цифри.

„Програма" і пляни мін. зем. реформ Станевича. — Висліди і напрям відбудови.

П. А. П. (Польська Агенція Публіцистична), агенція щонайменше півофіціяльна, залюбки подає розмови зі „санаційними" міністрами й иншими достойниками, в яких вони зясовують свої дотеперішні досягнення. А що звичайно ті досягнення рівняються нулі, то пп. міністри і достойники перемінюються в поетів-мрійників і малюють осяйні картини майбутности, яскраво підкреслюючи свою дбайливість про польський елемент.

Недавно відвідав Сх. Галичину міністр рільних реформ В. Станевич. Оглядав він територію трьох полудневo-східних воєвідств (львівського, станиславівського і тернопільського), конферував — як каже — з сільським населенням і священиками ріжних віроісповідань (?!). Отже він пильно глядітиме, щоби при перебудові рільного устрою були **відповідно** збережені потреби місцевого населення шляхом доповнення карловатих господарств. Одначе саме доповнення не є ще направою рільного устрою в краю. Великий натиск треба класти на комасацію, що повинна розвиватися рівнобіжно з доповненням карловатих господарств.

У Ворохті мін. Станевич оглядав полонини. Бажаючи піднести видатність полонин, слід — на його думку — конкретно зарепродукувати її Гуцулам через меліорацію державних полонин.

Найбільшу увагу звернув міністр рільних реформ на осадників, яким обіцяв державну допомогу при дальшій парцеляції та в розбудові і загосподаруванні вже істнуючих польських кольоній. Дальша льоката заст. листів Рільного Банку у висоті 5 міл. зол. в Банку Польськім дасть йому змогу виконати свої обіцянки у відношенні до кольоністів.

Тепер уже знаємо, в якому напрямку буде посуватися земельна реформа. На першому місці журба про польських кольоністів, на другому меліорація скарбових полонин, а на третьому доповнення карловатих господарств місцевого населення, получене з комасацією. Та з огляду на те, що кольоністи і видатність скарбових полонин займають перше місце, до доповнення карловатих господарств „місцевого" населення мабуть ніколи не прийде.

Не менше великих слів розсипав і щедрий інж. Ст. Крук, президент генер. дирекції відбудови у мін. публичних робіт. Мовляв, на протязі восьми літ Польща, що була тереном світової війни, привела до порядку свої залізниці, привернула хліборобській культурі міліон гект. запустілої землі і відбудувала 1,350.000 будинків із знищених 1,800.000. Отже до відбудови лишається ще 450.000 будинків. Держава зробила мало для відбудови. В бюджетних прелімінарах мін. публичних робіт на відбудову призначувано пересічно 4 проц. (в Чехословаччині, не знищеній війною 10 проц.).

Знищені війною будинки в сумі 1,800.000 виказували: 100 костьолів і церков, 6000 шкіл, 2000 будинків публичної потреби, 543.000 мешк. домів і 1,246.300 господарських будинків. Досі відбудовано 1,350.000 будинків: в тому 1.430 костьолів, 5.240 шкіл, 1.400 публ. будинків, 414.000 мешк. домів і 927.530 господ. будинків. До відбудови лишається 450.000 будинків, а саме 670 церков і костьолів, 1.360 шкіл, 600 публ. будинків, 128.600 мешкальних домів і 318.770 госп. будинків.

Державна допомога у відбудові у формі беззворотних допомог (на основі зак. з 18. липня 1919) до травня 1924 виносила кругло 110.000.000 зол., а у формі довгоречинцевих кредитів на відбудову (на основі зак. з 6. травня 1924) около 20 міліонів зол., разом 130 міліонів зол., **покриваючи тільки 10 до 20 проц. коштів відбудови. Решту покрили з власної кишені і власною працею пошкодовані воєнними подіями громадяне.**

На частинну кредитову допомогу з боку держави з метою докінчити відбудову мешк. домів і господ. будинків требаб іще 45 до 50 міл. зол. Такоїж суми потрібно на відбудову церков і костьолів, шкіл та публ. будинків. На покриття того запотребування є запевнені впливи з лісової дани. До кінця 1926 винесе та дань 30 міл., а в літах 1927—1928 теж слід сподіватися 30 міл. Та цього мало для докінчення відбудови.

Отже держава партиципувала дуже слабо у відбудові (всього 10 до 20 проц.). Шкода, що інж. Крук не подав подрібніших цифр (по воєвідствам або полосам, де велася війна і де було найбільше знищення), а тоді ми довідались би, що й подані цифри торкаються майже виключно польської етнографічної території. На українській національній території відбудовувано і будовано тільки костьоли, школи, доми людові, забудовувано і розбудовувано польських кольоністів, а українське населення відбудувалося майже виключно власними засобами. У відношенні до українського населення панове Круки не затягнули ніякого довгу навіть чемностевої вдячности.

По широкому світі.

Вступлення Німців до чехословацького кабінету викликало, як можна було надіятися, не тільки у Франції, але також у Польщі велике занепокоєння. Варшавські політичні круги побоюються тепер найбільше економічного наближення Чехословаччини до Німеччини; яке грозить руїною головно польському металюргічному промислові. Ці самі круги передбачують тепер конечність тісного звязку такої польського промислу з німецьким а це може статися тільки коштом політичних, а то й територіяльних концесій Польщі для Німеччини.

Князь Карло верне до Румунії. Часописи вяжуть відложення сесії румунського парляменту зі справою повороту до Румунії кн. Карла. За чувати, що в престольній промові буде згадка про привернення кн. Карлові прав наслідника престола. Велику вагу приписують конференції президента міністрів ген. Авереску з бувш. прем. Братіяну. Братіяну виїздить із кінцем ц. м. на лікування до Парижа, де перебуває кн. Карло.

Рабіндранат Тагоре живе. Подана нами перед кількома днями з застереженням вістка про смерть Рабіндраната Тагоре показалася неправдивою. Тагоре живе і перебуває у Празі, де саме на днях відбулися у його честь свята в чеському театрі. В четвер 14. ц. м. рецитував Тагоре в Празі свої вірші через радіо. Слухало його в самій Чехословаччині понад 150.000 людей.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Оба останні числа „Діла" підпали конфіскаті. В числі з суботи (229) сконфісковано три місця з передової п. з. „На нашій території" і одно місце зі статті „Боротьба за школу у Франції". В ч. 230. з неділі сконфісковано четвертину статті проф. д-ра М. Лозинського „З панєвропейського конґресу". Це 93. і 94. конфіската „Діла" в цьому році.

— **Сербський голос про українську церкву під Польщею.** Сербський церковно-політичний тижневик „Весник" в ч. 39. містить велику передову статтю під заголовком „Українська церква", в котрій ґрунтовно зясовано утиски Поляків над українською церквою на протязі цілої історії, а з окрема обговорено всі теперішні заходи. Кінчається стаття закликом до оборони української православної церкви під Польщею. В. А.

— **Ще одно національне свято.** Ювилейний комітет, що має святкувати 200-літні роковини канонізації польського святого Станіслава Костки, видав комунікат, в якому читаємо такий уступ: „Ледви поогомоніли у Львові вступні (?) свята для цілорічного ювилею вчесть Франциска з Ассізі, аж ось приготовляється католицька Польща до свята Патрона нашої подвійно нам дорогої молоді, з нагоди 200-літніх роковин канонізації св. Станислава Костки"... Важко написати краще: „Ледви поогомоніли" — „аж ось"... і міністерство освіти видало розпорядок, що день 13. листопада буде вимково вільний від науки в усіх польських школах. Нема і не було другої республики в світі, що святкувала би стільки святих, чужих і власних...

— **„Небезпечний вік" перед судом.** Два тижні арешту дістав спенсіонований староста Людвік де Гушт Кульчицький за роман з дідичкою у „небезпечнім віці", наслідком процесу своєї жінки проти нього. Обвинувачений у чужо,

В. Левицький.

Заспокоювання мін Залєського.

В галицькій справі. — В польській справі.

(Від власного кореспондента.)

Париж, в жовтні 1926.

I.

З добрим знайомим ідемо тому кілька днів великими бульварами. Кидаємо оком на один з безчисленних крамів з журналами, і що бачимо на першій сторінці одного гутешного щоденника? Голову-портрет знаменитого міністра закордонних справ ще знаменитішої Польської Республики: лисий череп, брите, доволі повне обличча, неозначений, не то хитрий, не то скритий вираз очей, — одним словом фізіономію Залєського. Під портретом коротке редакційне пояснення, чому якраз тією головою прикрашена перша сторінка газети: тому, що занепокоєний успішним ходом французько-німецьких переговорів польський закордонний міністер звернувся був іменем польського уряду до французького закордонного міністра п. Бріяна за „поясненнями" та що одержав „вповні заспокоюючу" відповідь.

Уважайте: „заспокоюючу" відповідь!

Звістка ця — про „заспокоюючу" відповідь іменно — не зворушує нас через міру (чому саме, скажемо нижче), і вже хочемо звернути балачку на инші справи, коли наш знайомий нас перебиває:

— О Залєський! Знаю цю фігуру особисто. Він грав певну ролю також у галицькій справі з часів мирової конференції в Парижі 1919 р. Навіть доволі цікаву й характеристичну для польської дипльоматії ролю. Хочете знати?

Очевидна річ, що хочемо знати, тим більше, що про переходи галицького питання, себто питання правно-державної приналежности Східної Галичини, й звязку з питанням Польщі й України, з часів мирової конференції в Парижі, наш загал знає дуже, дуже мало; а що перший період, себто до памятного засідання комісії ґенерала Боти, на якій держави антанти предложили польській і українській делєґаціям другий проєкт завішення зброї (з признанням бориславської полоси українській стороні) — наш загал просто таки не знає буквально нічого. А чейже, думаємо собі, цей копнений український стороні проєкт Боти, після некорисного проєкту ґен. Бертелємія, не впав з неба, тільки мусів бути, мабуть не без важких зусиль, кимось приготовлений і вибореннй.

Наш знайомий стояв був у часі мирової конференції дуже близько тодішнього галицького делєґата, і те, що він нам оповідав про галицьку справу на мировій конференції і про ролю п. Залєського в одній її епізоді, черпане безпосередньо з першої руки. В найзагальніших зарисах повторимо тут його оповідання, називаючи при тім Галицького Делєґата коротко ініціялами: Г. Д.

II.

Вислана зимою 1918—19 антантськими державами на польсько-український фронт у Східну Галичину міжнародня комісія під проводом французького ґенерала Бертелємія показалась явно сторонничою в корисить Поляків і в нашу некорисить. Її предложення завішення зброї, з демаркаційною лінією, віддаючою нафтові области Полякам, український штаб і уряд відкинув, а українські патрулі, певне без дозволу начальної команди, навіть щедро поблагословили кулями поїзд, яким комісія та вертався зі Львова до Перемишля. Одно й друге, відкинення предложення і обстріл поїзду, як і сторонничі рапорти членів комісії, річ зрозуміла, розсердили антантських головачів, які переживали тоді свої горячі місяці гордині ізза капітуляції осередніх держав: оце вперве стрінула їх, переможців і диктаторів світа, така зневага, і то від кого? Від нікому невідомого і ніким непризнаного галицько-українського уряду і війська.

Розпочалися дуже напружені приготовлення до висилки армії Галлера з Франції до Польщі, армії Галлера, знаменито зорукеної і французькими кадрами вправленої. Не треба було галицькому делєґатові, висланому ще з Тернополя урядом Костя Левицького і Сидора Голубовича на мирову конференцію, бути великим стратегом, аби зрозуміти, чим така висилка з приложеною до неї політично-військовою carte blanche — пахла для позбавленої довозу військових матеріялів і слабо зорганізованої Галицької Армії: простий і самозрозумілий рахунок вимагав, аби цю висилку зовсім перепинити або бодай так припізнити, щоби галицька армія мала час одержати з заграниці довіз матеріялу, а з Великої України поміч у людях і грошах, тай щоби вона переорганізувала свою занадто вже імпровізовану команду. В першу чергу треба було спростувати польські і Бартелємівські рапорти, старатися